

המשך רשימת השמות והמושגים הקשורים בפרשת לוינסון וכיצד התנהלה החקירה הפנימית של ועדת רוטמן-סיוון: קיימו שלוש פגישות והוא (יעקב לוינסון) סרב להבהיר

יש בחלק זה ריכוז כל הנושאים והנשואים ועוד כמה חידושים, כגון הקביעה, שקבע מזכיר ההסתדרות ירוחם משל — שהיה רוצה מאוד להיות היו"ר הבא של מועצת המנהלים של בנק הפועלים — כאשר צצה התנגדות לרצונו: „את הניהול צריך למסור לצעירים, אבל את הפיקוח למנוסים“

החלק השני של המדריך השימושי של פרשת לוינסון, שהתחיל בארליך — הוא שימחה ארליך שביקש את דוח ארליך וגנז אותו — מסתיים בגיליון זה בשירותי-מישרה, שקיבל יעקב לוינסון עבור חברתו, „יראסי-איי“, במישרי „אמפי-ל“, ובכך הדליק נורה אדומה אצל אנשים, הזוכרים את ההיסטוריה.

א זמיר צד שרונד

● זמיר, יצחק

היועץ המישפטי לממשלה אשר קיבל, בזכות לחצו הבלתי-מתפשר של מזכיר ההסתדרות וי"ר חברת-העובדים, ירוחם משל, את תיק החקירה הפנימית בפרשת לוינסון. אחרי עיון בתיק במשך ימים אחדים העביר זמיר את התיק לניצב יהושע קרתי, ראש אגף החקירות במישטרת ישראל, שהעביר אותו לתת-ניצב



יועץ זמיר עיון בתיק

בנימין זיגל, ראש מחלקת חקירת הונאות. זיגל הוא האיש שבמיקרים מעין אלה מכין את התיק סופית, כאשר הוא סבור שיש בו די מימצאים, כדי שפרקליטות המדינה תוכל להגיש תביעה מישפטית.

● „חברת העובדים“

הגוף השולט, תיאורטית לפחות, במשק העובדים, בחברותיו ובמפעליו. עקב מעמדה של חברת-העובדים היה זה מזכירה, דני רוזנר, שמינה את ועדת-החקירה של רוטמן-סיוון, כדי שתחקור בפרשת לוינסון. היתה זאת חברת-העובדים שבה התחיל לוינסון הצעיר, בשנות ה-60, את הקאריירה שלו, כמנהל המחלקה הכלכלית שלה.

● „טכנולוגיות בינלאומיות“

(העקטוח 1981) בעי"מ

החברה של ירום אלמוגי ויוסף ורדי שהחזיקה ב-9.25% של מניות חברת ההשקעות גרנית (ו.א. של חברת הדלק סונול) ואשר מחצית מניותיה הופקרו בחברת הנאמנות הלונדונית הפועלים נומיניס כניטחון לחוב המיוערי של 18 אלף דולר. הפקדה זאת סללה את הדרך להעברת המניות לחברה האמריקאית

ואשר כל העיתונים שהעתיקו את גילויי פרשת לוינסון מהעולם הזה הקפידו לאיית את שמה בשגיאת כתיב: גרניט.

של לוינסון, „יראסי-איי“, שרכשה אותן תמורת תשלום החוב ומכרה אותן, תוך זמן קצר, ב-1.900.000 דולר. החשד שטכנולוגיות לא היתה אלא חברת-יקש, נובע לא רק מהשתלשלות העניינים, אלא גם מהעובדה שטכנולוגיות התפרקה מרצון ארבעה ימים אחרי שלוינסון פרש סופית מראשות אמפי-ל.

● „יראסי-איי“

החברה שהקים יעקב לוינסון בדובר, בירת מדינת דלאווייר האמריקאית ואשר ראשי-התיבות האנגליים שלה (יוניטד סטייטס - איסראל) מעידים שהכוונה בהקמתה היתה להקים מעין אמפי-ל. כמו שהשם אמפי-ל מעיד על הקשר בין אמריקה ופולשטינה (כ-1941, שנת היווסדה של אמפי-ל), כן שמה של „יראסי-איי“ מעיד על הקשר בין ארצות-הברית וישראל.

לוינסון נתמנה לנשיא החברה בעודו יו"ר מועצת המנהלים של אמפי-ל ובכך עשה מעשה של ניגודי אינטרסים, מכיוון שהיה ברור כי כאשר תזדמנה עסקות, יצטרך להחליט בין כיצד העיסוק עם חברתו החדשה או עם אמפי-ל, וזה בדיוק מה שקרה בפרשת טכנולוגיות-גרנית-סונול.

ליראסי-איי תשעה שותפים, שכל אחד מהם מחזיק ב-5,000 מניות בנות דולר אחד כל אחת, ואין כל אפשרות לזוודא מי מסתתר מאחורי הבעלים, מכיוון שחלקם מוצג בחברות פאנאמיות, שהשמירה על סודיות אנשיהן היא ההצדקה של הקמתן והשימוש בהן.

על אף ההון הזעום של יראסי-איי (45,000 דולר) דיווחה החברה, תוך חודשים אחדים אחרי הקמתה, על נכסים בשווי של יותר מארבעה חצי מיליון דולר. ככל הנראה אישר חיים ברגשטיין, מנהל פעולות חו"ל המורח של בנק-הפועלים, הלוואות של מיליוני דולרים ליראסי-איי. העובדה שיראסי-איי קיבלה שירותי-מישרה במישרי אמפי-ל בנייר-יוק וגם הודיעה כי זאת הכתובת הרשומה שלה, היא שהגיעה את יו"ר ההנהלה של בנק-הפועלים, גיורא גזית, לפתח בחקירה. כהלך העניינים נראה לו דומה מאוד לפרשת השחיתות הכלכלית של מיכאל צור, מנכ"ל החברה לישראל, שהקים חברה



גיבור לוינסון יד חופשית

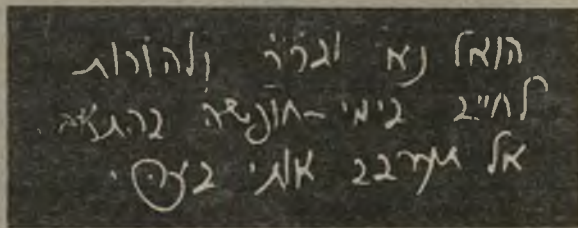
פרטית, שבה ריכז את כספי מעילותיו, ואשר קיבלה שירותי-מישרה בבנק של טיבור רוזנבאום בונבה.

„אל תערבב אותי בזה!“

תוך כדי חקירת פרשת לוינסון גילה העולם הזה בים המיסמכים כמה וכמה פרטים נתיקים בכתב-ידו של יעקב לוינסון, שבהם נתן הוראות שונות לפקודיו ובהם חזר לעיתים קרובות הביטוי „אל תערבב אותי בזה!“ (ראה תצלום).

בדרך-כלל בא פסוק זה בסיוע של הוראת-ביצוע לא נעימה, כלומר, עשה, אבל שלא ידעו שזה ממני.

נוסח אחר של התכתבות מישרדית, שהיה מקובל על לוינסון, היה הנוסח „תכתוב תזכיר בעניין, ושלה לי העתק סמוי“.



זה נוסח המדבר בעד עצמו. כלומר, תעשה את הרעש המתאים. לפי הוראתי, ואני רוצה לדעת את מידת הרעש, אבל אינני רוצה שהרעש יידע שאני יודע.

ההצלחה העיסקית המדהימה של יראסי-איי נפלה לחיקה תוך זמן קצר מיום היווסדה. היה זה כאשר רכשה, תמורת 18 אלף דולר, את שטר-ההעברה של 50% מניות טכנולוגיות מהפועלים נומיניס לונדון, מניות אשר שלטו ב-4.625% של חברת ההשקעות גרנית (ולמעשה של חברת הדלק סונול) ואשר נמכרו תוך תקופה קצרה בעבור 1.900.000 דולר.

עיסקה זאת לא רק העשירה את יראסי-איי, אלא גם גרמה נזק דרמטי-ממעי לאמפי-ל. היתהה ער או השותפה הבכירה בחברת ההשקעות גרנית, כשבידיה 26% של מניות. אחרי שכל מניות טכנולוגיה (החצי שהיה בידי יראסי-איי והחצי שנותר בידי ירום אלמוגי ויוסף ורדי) נמכרו לאחד השותפים האחרים של גרנית, ריכז זה בידי 27.75% של המניות והפך בכך הגורם הבכיר בחברה (ובסונול).

● יו"ר מועצת המנהלים

של בנק הפועלים

תפקיד מבוקש, שמילא יעקב לוינסון בשנות ה-70, אחרי שמנע אותו מאהרון בקר, מזכיר ההסתדרות של שנות ה-60, שקדם את לוינסון לתפקיד מנכ"ל הבנק בתיקווה שזה, מצידו, יסייע בידי בקר לזכות בתפקיד היו"ר.

בעת גיחתו הראשונה של לוינסון לארצות-הברית, לניהול אמפי-ל, בשנת 1977, הועבר התפקיד לידי של נפתלי בלומנטל (כיום יו"ר מועצת המנהלים של כור וח"כ המערך), אשר השיב אותו לידיו של לוינסון, כאשר זה חזר לאתנתא של שנתיים בארץ (1979-1981) והוא העביר אותו לאפרים ריינר, יו"ר מועצת המנהלים עד עצם היום הזה, כאשר חזר לארצות-הברית ב-1981.

אחד האישים שהיה מאוד רוצה בתפקיד, נוכח הכמעט-זוודאות שריינר, מחסידיו לשעבר של לוינסון, שוב לא יאריך ימים בתפקידו, הוא מזכיר ההסתדרות ירוחם משל, שהיה רואה בכך עמדה מתאימה עבורו אם וכאשר יפרוש מכס מזכיר ההסתדרות.

● לוינסון, יעקב

גיבור הפרשה הוא יליד הארץ, בן 52, איש מיסטרין תמהוני, שכמעט אינו מצטלם ואינו מתראיין ואשר היה, פעמיים, מועמד מיפלגת-העבודה למישרת שרה-אוצר.

כבר בשנת 1974 ביקש אותו ראשי-הממשלה (המיועד) של אותה שנה, יצחק רבין, לקבל על עצמו את התפקיד, אך לוינסון דחה את ההצעה (התפקיד נמסר, בסופו של דבר, לראש עיריית תל-אביב יהושע רבינוביץ, אחרי שנוצח בבחירות העירוניות עליידי שלמה להט).

התפקיד הוצע ללוינסון שנית ב-1981, ערב הבחירות לכנסת העשירית, עליידי יו"ר מיפלגת-העבודה, שימעון פרס. לפי לוינסון הוא לא הרגיש בשל דיו לתפקיד בשנת 1974 ומה עוד שהיה רק בראשית הדרך שהפכה את בנק-הפועלים לאימפריה כלכלית. ב-1981 נפל העניין בגלל התנגדותו של פרס שלוינסון ינהל את ההסברה (הכלכלית, לפחות) של המערך לקראת הבחירות.



מפקחת מאור מכתב אנונימי

חוגי פרס עומדים על כך שמועמדותו של לוינסון ב-1981 לא עלתה יפה בגלל דרישותיו מפרס לקבל, לכשיצליח המערך בבחירות וישוב לשילטון, יד חופשית ומעמד של דיקטטור כלכלי.

לוינסון עצמו, אב לארבעה בנים וחבר קיבוץ לשעבר (ראשי-הניקרה), היה בעשר השנים האחרונות שליט כליכול בבנק-הפועלים ובאמפי-ל, קידם והרחיק אנשים (בשיטת הריטוך, מלשון רוטציה), איפשר העברת נכסים רבים מבנק-הפועלים עליידי מכירתם בזיל-הזול לאמפי-ל, אשר רוחיה קרושים, בעיקר, למשקיעים זרים, לבסוף הוא הגדיש את הסאה, כאשר הקים חברת ההשקעות אמריקאית משלו, יראסי-איי, אשר בעיקבות פעילויותיה (העיקרית בהן היתה עיסוק טכנולוגיות-גרנית-סונול) נאלצו ראשי משק העובדים לפתוח בחקירה, שחשפה, לבסוף, את פרשת לוינסון.

● „לזם“

חברה וארוצית, אשר הפוך אותיותיה ואומר מזל, ואשר בעליה אינם ידועים, שקנתה בנייר-יוק דירה ב-160 אלף דולר, והשכירה אותה ללוינסון. אחר-כך מכרה לזם את הדירה למקורב של לוינסון, מנהל באמפי-ל ואחר-כך בני-אס-איי גם יחד, לורנס ויינברג, ששילם תמורת הדירה 275 אלף דולר והמשיך להשכיר אותה ללוינסון. מופה-הכוח לקניית הדירה כסיוכ הראשון (מבעליה האמריקאיים לחברת